

nino sit, ¹ unde ullius, vel dissimulationis, vel negligentiae, vel occultae forsitan pravitatis, aliqua videatur merito remansisse suspicio.

¹ Magd., imbecillius sive dissimulationis, omnino corrupte.

astruerent damnatos errores. Unicus autem poenae, quam maximam Imperator minaretur, vitandae modus fuit integra subscriptio, id est, qua pateret mensura pura: una enim eademque culpa est eorum, qui aut dissimulando conviventiam, aut non damnando favorem noxium praestiterunt.

Sub finem observa, quod facit ad commendationem epistolae, hanc ad episcopos scriptam ab eo,

(*Et alio manu:*) Opto, Fratres, bene vivatis mei memores. Dat. Kalend. Augusti, Carthagine, Maximo et Plinta coss.

qui scientissimus foret canonum, sanctitate eximius, retinentissimus episcopalis dignitatis, Augustino in rebus agendis conjunctissimus, et fere unus: ut scientia, sanctitas, dignitatis studium, Augustini societas, tantam Aurelio auctoritatem tribuant hac in parte, quanta potest esse maxima, etiam ad praesulum exemplum.

SYNODICA AURELII CARTHAGINENSIS EPISCOPI.

Ex libello synodico, apud Labb. Concil. tom. II, col. 1184.

Θεοδοσίῳ γοῦν καὶ Νεκταρίῳ μεθαρμοσθέντων πρὸς τὰ οὐράνια, τοῦ μὲν τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς Ἀρκάδιος δέχεται, Γρατιανοῦ δὲ, ὁ ἀδελφὸς Ἀρκαδίου Ὀνόριος. Ἐν αἷς χρόνοις ἐν Καρθαγίνῃ σύνοδος τοπικὴ καὶ ἱερά συναθροίζεται, πατέρων ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ συνάγουσιν φέρουσα κατὰ εἰδῶλον [Legisse videtur interpretes idololatrarum] Δονατιστῶν, καὶ ἄλλης ἐκάστης αἰρέσεως, καὶ τῶν ἐν τόποις ἐκεῖνοις ἀτόποις σφαλμάτων. τὰς πράξεις ποιήσασα. Ἦς ἦγετο Δυρῆλιος ὁ Καρθαγίνης ἐπίσκοπος. Καὶ κανόνας ἱεροῦς ἐκθεμένη καὶ θεῖους, ἕως καιρῶν τοῦ μικροῦ Θεοδοσίου διέτριψε.

Theodosio igitur et Nectario ad caelestia translatis, in illius quidem imperium filius Arcadius successit, ut in Gratiani Honorius, Arcadii frater. Quo tempore Carthagine Synodus provincialis et sacra congregata fuit, patrum centum viginti et septem conventum praese ferens, quae contra idololatrias Donatistas, et aliam quamcumque haeresin, et alia illorum locorum errata, actiones instituit: cui praesuit Aurelius Carthaginensis episcopus. Canones sacri et divini, quos illa edidit, ad Theodosii usque minoris tempora obtinuerunt.

Ad nos pervenerunt quoque multa dicta S. Episcopi in Collatione Carthaginensi contra Donatistas: quae adis inter monumenta ad horum haereticorum historiam spectantia Patrol. tom XI, col. 1223 seqq.

APPENDIX.

MONITUM IN EPISTOLAM SEQUEMTEM.

Quam evidentibus signis haec epistola spiritus arguat exponit Baronius ad annum 374, num. 40, haec edisserens:

Ejusdem anni consullibus datae habentur litterae nomine Damasi ad Aurellum episcopum Carthaginensem, positae ab Isidoro Mercatore in suae collectionis exordio; quas praecedunt litterae ejusdem Aurelii nomine ad Damasum primo scriptae, quibus petierat ab apostolica sede ad se mitti decreta Romanorum pontificum. At quid opus fuit (pace illius dixerim) mendacis exornare vestibulum amplae domus, ut in non levem suspicionem adducat caetera quae habentur? Quo modo, quorsu, potuit Aurelius episcopus Carthaginensis scripsisse ad Damasum Romanum pontificem, et hunc ad illum litteras redere hoc potissimum anno, sub his praesertim consullibus, si adhuc cum S. Augustinus factus Christianus est, reversus in Africam, reperit dictum Aurelium diaconum agere Ecclesiae Carthaginensis, post aliquid vero temporis spatium factum esse ejusdem civitatis episcopum? Testatur id quidem ipse Augustinus, ac disertis plane verbis, cum in commentario de Civitate Dei meminit de reditu suo ex

transmarinis partibus Carthaginem, recensetque miraculum illud de Innocentio ex incurabili morbo sanato, atque demum haec ait: *Visitabant eum quotidie sancti viri, episcopus tunc Uzalensis beatae memoriae Saturninus, et presbyter Gelosus, ac diaconi Carthaginensis Ecclesiae, in quibus erat, et ex quibus solus est nunc in rebus humanis jam episcopus cum honore a nobis debito nominandus Aurelius; cum quo recordantes mirabilia opera Dei, de hac re saepe collocti sumus, eumque valde meminisse, quod commemoramus, invenimus. Ita ipse. [Vides igitur ad quanto posteriora tempora sit referendum Aurelii Carthaginensis episcopatus; et quam longe absit, ut ipse jam episcopus hoc anno ad Damasum scripserit, vel acceperit a Damaso litteras: cum certum sit, reditum Augustini in Africam, postquam Christianus jam effectus Mediolano recesserat, et a portu Romano solverat, contigisse anno Domini trecentesimo octogesimo nono; ut appareat nec post annos quindecim Aurelium creatum esse episcopum Carthaginensem, sed perseverasse diaconum. Vides igitur quo modo recta temporum norma tortuosa aliorum signata improbentur: ut non mireris, si in dignoscenda certa temporum ratione crebrius atque solertius occupemur.]*

EPISTOLA AURELII DAMASO PAPÆ.

Beatissimo papæ DAMASO AURELIUS Carthaginensis episcopus.

Gloriam apostolicæ sedis, et vestræ sublimitatis gratiam nostra humilitas exoret [*F. exorat*], ut statuta, quæ reperire poteritis, post finem beati principis apostolorum Petri, usque ad vestræ sanctitatis principium juxta apostolicæ sedis auctoritatem, quam cognovimus per vestræ sapientiæ sanctitatem guber-

Anari, nobis scripta mittere dignemini : quatenus per vestræ sanctitatis nobilitatem atque prudentiam nosse valeamus, quæ in præfecta sancta sede supra dictis temporibus sunt decreta, et qui adversus canonum apostolorum instituta gesserunt, cognoscantur. Bene vale, sanctissime papa, et ora pro nobis amantissime pater. Data octavo kalendas Martii. Idem lecta Romæ, quinto nonas Maii.

(Responsio supposita Damasi Aurelio legi potest tom. XIII inter apocrypha scripta S. Papæ.)

ANNO DOMINI CCCGXX.

BACHIARIUS MONACHUS.

(Biblioth. Vet. Patr. Gall. tom. IX.)

PROLEGOMENA.

1. Bachiarius *vir Christianæ philosophiæ, nudus et expeditus vacare Deo disponens, etiam peregrinationem propter conservandam vitæ integritatem elegit.* Hæc Gennadius (a) : qui et illud addit, eum *adversus querulos et infamatores de fide libellum* scripsisse. Cujas porro fuerit auctor, nulla veterum produnt monumenta. Verum ex allatis Gennadii verbis, atque in primis ex ipsius Bachiarii testimonio, existimarim equidem, illum eo potissimum nomine peregre profectum esse, quo Paulus Orosius : adeoque scriptorem nostrum, quemadmodum et ille, Hispanum fuisse. Atque in hanc sententiam ivisse quoque, licet alia via, Florium v. c. intelligimus (b). Nimirum eadem ferme tempestate claruit Bachiarius, qua Orosius, id est sæculo v ineunte. Et hic quidem Hispanias Priscillianistarum atque Origenistarum erroribus imbutas animadvertens, illinc discessum parat atque in Africam pergit. Eadem item de causa Bachiarius permotus, patriam cognationemque reliquit (c) : *eo quod*, inquit, *cujusdam hæresis macula solum nostrum originale perstrinxerit.* Non idem tamen utriusque viri consilium. Orosius siquidem alio commigrans, ad oras Africanas appellit, quo conterraneis suis hæreseos morbo laboran-

Btibus salutaris doctrinæ medicinam ex Hipponensi episcopo Augustino procreat (d). Bachiarius vero in erroris suspicionem adductus, peregrinationem suscipere statuit, simulque *de fide libellum* scribit *adversus querulos et infamatores*, non quidem *peregrinationis suæ*, ut arbitrabatur Gennadius, sed potius *adversus eos qui eum de patrio errore incusabant* (e). *Suspectos nos*, inquit (f), *quantum video, facit, non sermo, sed regio; et qui de fide non erubescimus, de provincia confundimur.* Hanc autem opinionem eo libentius amplectimur, quod Bachiarius ipsemet eam confirmare videatur, dum ait (g) : *Præsidentum quorundam sententiâ judicamur, quasi liberi, esse ab erroris deceptione nequeamus.* Quibus sane verbis præules aliquos innuere videtur auctor, qui de sua ipsius fide suspecta quererentur, vel sibi etiam hæreseos crimen exprobrarent. Ii vero *præsidentes* meo quidem iudicio, Eutropius et Paulus episcopi fuerint, Orosio memorati (h); qui *eadem qua et ipse salutis omnium utilitate permoti*, ex Hispaniis in Africam iter arripientes, *commonitorium jam dederunt de aliquantibus hæresibus* magno illi doctori Augustino. Verum has qualescumque demum conjectationes eruditorum arbitrio dimittimus.

(a) Gennad. de Vir. illustr. cap. 24.

(b) Flor. ad Bachiari. Dissert. 1, § 1.

(c) Bachiari. Fid. § 1.

(d) Oros. Common. § 4.

(e) Bachiari. § 2, l. c.

(f) Id. ibid. § 1.

(g) Id. ibid. § 1.

(h) Oros. Common. § 1.